МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою факультету іноземних мов
18 лютого 2026 року, протокол № 6

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою факультету іноземних мов
16 вересня 2026 року, протокол № 2

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ НА ОП «ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІ СТУДІЇ: ІТАЛІЙСЬКА МОВА ТА КУЛЬТУРА, АНГЛІЙСЬКА МОВА»

Київ 2026

УДК 001.891(073)

Методичні рекомендації щодо написання, оформлення і захисту кваліфікаційних робіт на ОП «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова» / Уклад.: Поклад Т.М. Київ: МДУ, 2026. 45 с.

Укладачі:

Поклад Таїсія Миколаївна, старший викладач кафедри романо-германської філології

Методичні рекомендації затверджено Вченою радою факультету іноземних мов 18.02.2026, протокол № 6; перезатверджено 16.09.2026, протокол № 2.

© МДУ, 2026

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ **4**

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА ШІ **7**

ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА..... **9**

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ..... **12**

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ **16**

ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ **19**

ДОДАТКИ **27**

Додаток 1. Зразок заяви на затвердження теми кваліфікаційної роботи 27

Додаток 2. Календарний план виконання кваліфікаційної роботи..... 28

Додаток 3. Зразок оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи..... 29

Додаток 4. Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи 30

Додаток 5. Приклад оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел 31

Додаток 6. Відгук керівника та рецензія на кваліфікаційну роботу 34

Додаток 7. Мова та стиль наукового дослідження..... 36

Додаток 8 Декларація використання ШІ 42

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Згідно з законом України «Про освіту», «Про вищу освіту», державними стандартами вищої освіти України, положеннями «Про організацію освітнього процесу в Маріупольському державному університеті», «Про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті», «Про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в Маріупольському державному університеті» в редакції 2024 року, ОПП здобувачів вищої освіти наукова робота є невід'ємною складовою формування сучасних висококваліфікованих, конкурентоздатних фахівців. Наукова діяльність здобувачів освіти сприяє розвитку їхньої активності, самостійності, наполегливості, творчого й критичного мислення.

У процесі формування магістрів-перекладачів освітньо-професійної програми «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова» Маріупольського державного університету студентська молодь активно залучається до наукового пошуку з метою реалізації їхнього інтелектуального потенціалу, підвищення творчої ініціативи, розширення наукового світогляду, формування навичок самостійного дослідження. Участь здобувачів у науково-дослідній роботі забезпечується в таких формах:

- ✓ науково-дослідна робота, що входить до навчального процесу;
- ✓ участь у виконанні науково-дослідних робіт (кваліфікаційних);
- ✓ участь у наукових конференціях, круглих столах, конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах тощо;
- ✓ публікація результатів досліджень у збірках студентських наукових робіт.

Написання наукових робіт – один із найважливіших аспектів науково-дослідної діяльності у вищому навчальному закладі, що безпосередньо сприяє розвитку творчих здібностей здобувачів вищої освіти.

Кваліфікаційна робота – це самостійне дослідження здобувачів вищої освіти, метою виконання якого є вирішення наукової/професійної проблеми, що ґрунтується на комплексному опануванні матеріалу і методів дослідження, послідовного викладання, а також практичного застосування теоретичних знань для вирішення конкретних професійних завдань. Її виконання є обов'язковою складовою навчального процесу на рівні підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Кваліфікаційна робота - це форма підготовки та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнями відповідно до вимог стандартів вищої освіти за спеціальністю. Виконується протягом всього навчання, починаючи з 1 семестру.

На виконання кваліфікаційної роботи виділяється на другому (магістерському) рівні - 9 кредитів ЄКТС.

Кваліфікаційна робота має комплексний характер і пов'язана з використанням набутих здобувачем вищої освіти компетентностей, результатів навчання, відповідно до стандартів вищої освіти та освітніх програм.

У більшості випадків кваліфікаційна робота є продовженням та більш поглибленою розробкою теми курсової роботи здобувача-випускника. Вона передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, виробничих та інших завдань.

До кваліфікаційних робіт висуваються такі основні вимоги:

- актуальність теми, відповідність її сучасному стану певної галузі науки та перспективам розвитку, практичним завданням відповідної сфери;
- вивчення й критичний аналіз монографічних і періодичних видань з теми;
- вивчення й характеристика історії досліджуваної проблеми та її сучасного стану;
- чітка характеристика предмета, мети й методів дослідження, опис та аналіз проведених автором експериментів;
- узагальнення результатів, їх обґрунтування, висновки та практичні рекомендації.

Отже кваліфікаційна робота повинна бути:

- реальною – відображати рішення сучасних проблем, пов'язаних з функціонуванням системи дослідження та її підсистем, мати науково-теоретичне і практичне значення;
- актуальною – повинна бути присвячена дослідженням і розробкам, що відносяться до сучасних проблем розвитку відповідної галузі, що мають особливу важливість на сучасному етапі;
- інформативною – повною мірою відображати дослідження, проведене на високому теоретичному і практичному рівнях на основі загальнонаукової та конкретно-наукової методології.

Кваліфікаційна робота є документом, на підставі якого Екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки випускника, його готовність до самостійної роботи за фахом, приймає рішення про присвоєння відповідної кваліфікації.

Науковими керівниками кваліфікаційних робіт призначаються викладачі університету, які мають науковий ступінь кандидата або доктора наук, вчене звання доцента або професора. У разі потреби науковий керівник може залучати до консультування окремих розділів роботи фахівців з інших структурних підрозділів Університету, інших закладів освіти, установ та організацій.

Рецензентами кваліфікаційних робіт призначаються висококваліфіковані фахівці підприємств, установ, організації, науково-педагогічні працівники інших закладів вищої освіти (відповідно галузі обраної теми).

Відповідальність за матеріал, викладений у кваліфікаційній роботі здобувача-випускника, порядок використання фактичного матеріалу та іншої інформації під час його виконання, обґрунтованість й достовірність висновків, положень несе здобувач і науковий керівник роботи. **У випускній кваліфікаційній роботі не допускається запозичення (плагіат) матеріалу без покликання на автора та джерело інформації**. Нормативну основу становлять закони України «Про академічну доброчесність» № 4742-IX та «Про авторське право і суміжні права».

Кваліфікаційна робота виконується державною мовою. Написання та захист кваліфікаційної роботи іноземною мовою можливе за поданням декана факультету та погодженням ректора.

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до Плану виконання кваліфікаційної роботи, що складається випусковою кафедрою і затверджується завідувачем кафедри.

У період написання випускних кваліфікаційних робіт питання щодо стану їх підготовки здобувачами та дотримання ними графіка виконання відповідних етапів дослідження систематично заслуховуються на засіданнях випускових кафедр (з відображенням у відповідних протоколах). У випадку недотримання встановлених вимог, науковий керівник не пізніше 30 днів до засідання Екзаменаційної комісії (далі – ЕК) із захисту кваліфікаційної роботи надає інформацію щодо стану (відсотка) її виконання до деканату.

Готова кваліфікаційна робота **за 2 тижні до дати захисту** подається на підпис завідувачу випускової кафедри та на рецензування.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА ШІ

Здобувач самостійно виконує дослідження та надає достовірні дані про матеріал, методику, результати й використану допомогу. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, незаконне приписування або відчуження авторства та інші порушення, визначені законодавством.

Посилання потрібне не лише для дослівної цитати, а й для ідеї, перефразування, перекладу чужого тексту, класифікації, рисунка, бази даних і запозиченого методичного рішення. Переклад запозиченої думки без посилання також порушує принципи доброчесності. Власний переклад чужої цитати позначають.

У разі використання результатів власних попередніх публікацій та спільних праць зазначають джерело і конкретний особистий внесок. Власну попередню навчальну роботу включають відповідно до умов завдання й чинних актів МДУ. Не подають тези, рукопис або статтю як опубліковані до фактичного оприлюднення.

Текст перевіряють уповноваженим МДУ способом; звіт подібності аналізує людина з урахуванням цитат, термінології та контексту. Відсоток збігів сам по собі не встановлює плагіат. Правила перевірки, форми документів і процедура розгляду визначаються законодавством та чинними актами МДУ; висновок автоматичного детектора ШІ не є самостійним доказом порушення.

Закон № 4742-IX (стаття 8, частина 4) передбачає повідомлення в академічному творі про використаний об’єкт, згенерований ШІ, з описом методики генерування та/або посиланням на програму чи її опис за встановленими вимогами. У роботі пропонується окремо зазначати назву й версію сервісу, дату, призначення, місце використання та спосіб перевірки.

Дозволені межі використання ШІ й машинного перекладу погоджують із керівником та актами МДУ. Машинний переклад, термінологічні підказки чи згенеровані бібліографічні описи потребують перевірки за надійними джерелами. Автоматичні результати, які є об’єктом дослідження, документують разом із запитами, налаштуваннями та датою.

Заборонено подавати згенеровані дані як реальні результати дослідження. Не вводять у сторонні сервіси конфіденційні документи, персональні дані чи неопубліковані матеріали без належного дозволу. Автор відповідає за всі твердження, переклади й посилання в роботі незалежно від використаних інструментів.

Для оприлюднення прийнятої до захисту кваліфікаційної роботи застосовують частину 7 статті 8 Закону № 4742-IX: до захисту, з КЕП, у машинозчитувальному форматі, з вільним

доступом без автентифікації та дотриманням інших законодавчих вимог. Закон у цій нормі не встановлює кількості днів до захисту. Кафедра узгоджує строк та організаційний порядок із МДУ.

Виявлені ознаки порушення розглядаються з дотриманням прав особи та чинної процедури МДУ, яка має відповідати Закону № 4742-IX. Звіт сервісу не замінює розгляду уповноваженим суб'єктом. Нові документи, розміщені на сторінці громадського обговорення МДУ, застосовують після їх затвердження і введення в дію [8].

ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

Виконання кваліфікаційної роботи містить такі орієнтовні етапи:

- вибір теми роботи та обґрунтовування її актуальності;
- визначення напрямів дослідження;
- складання та затвердження Плану виконання кваліфікаційної роботи;
- постановка мети та конкретних завдань дослідження;
- обговорення окремих частин та роботи в цілому з науковим керівником, заслуховування виконання плану роботи на засіданні кафедри;
- оформлення роботи;
- доповідь про результати дослідження (попередній захист) на засіданні кафедри, надання висновку кафедри про допуск (недопуск) до захисту, підготовка рецензії;
- подання електронної версії кваліфікаційної роботи на кафедру, остаточна перевірка роботи на дотримання академічної доброчесності (за 2 тижні до захисту) та оприлюднення роботи (за 5 днів до захисту),
- підготовка до захисту: написання доповіді, підготовка ілюстративного (презентаційного) матеріалу (схеми, графіки, діаграми, таблиці, якщо це потрібно).
- захист кваліфікаційної роботи.

Зазначені етапи є приблизними та не вказують на обов'язковий порядок їх виконання, тому деякі частини роботи можуть виконуватися одночасно.

Тема випускної кваліфікаційної роботи відображає основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити. Одним із критеріїв вибору теми є її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики.

Теми кваліфікаційних робіт формуються відповідно до профілю кафедри романо-германської філології, а також сучасних досягнень у відповідній предметній галузі або суміжних сферах науки й техніки.

Наукові керівники та теми кваліфікаційних робіт обираються здобувачами вищої освіти самостійно на основі розробленого і затвердженого кафедрою романо–германської філології переліку тем, а також з урахуванням власних наукових інтересів.

Здобувач також може сам запропонувати тему кваліфікаційної роботи, достатньо аргументовано обґрунтувавши доцільність її розробки.

Теми кваліфікаційних робіт у поточному навчальному році не можуть дублювати теми за попередні 5 років.

Тематика кваліфікаційних робіт розробляється згідно з науковими дослідженнями кафедри, рекомендаціями стейкхолдерів та за поданням гаранта освітньої програми затверджується на засіданні кафедри романо-германської філології не пізніше місяця після початку навчання здобувачів.

Кваліфікаційна робота може виконуватися за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства та організації. Рекомендовано також передбачити теми кваліфікаційних робіт, які у майбутньому можуть трансформуватися у теми дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Тематика кваліфікаційних робіт щорічно оновлюється і корегується з урахуванням новацій у законодавстві, науково-дослідницькій роботі, рекомендацій організацій і установ замовників випускників, Екзаменаційних комісій.

Закріплення теми кваліфікаційної роботи, призначення наукового керівника, консультантів (у разі потреби) затверджується наказом ректора Університету за поданням декана, завідувача кафедри романо-германської філології та гаранта освітньої програми до 1 березня першого року навчання за другим (магістерським) рівнем.

Внесення змін та уточнень до тем кваліфікаційних робіт можливе не пізніше 15 вересня другого року навчання. Зміни здійснюються за наказом ректора, проєкт якого вносить декан факультету на підставі службової записки завідувача кафедри за обґрунтованою заявою здобувача, погодженою з науковим керівником та гарантом освітньої програми.

Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та не містити неоднозначного тлумачення. У темі зазначається об’єкт, який досліджується, або за матеріалами якого виконується робота.

Після остаточного узгодження теми кваліфікаційної роботи з науковим керівником здобувач подає заяву на ім’я завідувача кафедри, в якій зазначає назву теми, наукового керівника та консультанта (у разі потреби) (зразок заяви наведено у Додатку 1).

Теми, що пропонуються для розкриття в межах кваліфікаційних робіт для магістрів освітньо-професійної програми «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова», пов’язані з теоретичними аспектами сучасної української перекладознавчої думки (наприклад, «Перекладацький метод О. Пахльовської», «Історія розвитку та сучасний доробок в галузі українського художнього перекладу», «Лінгвокультурні особливості італійських казок», «Мовна гра та її збереження при перекладі», «Переклад італійських публіцистичних метафор українською мовою» тощо) та практичними аспектами перекладу, серед яких аналіз перекладів художньої літератури українською, англійською, італійською мовами з урахуванням мовного, культурного, авторського, історичного, філософського, психологічного та ін. ракурсів (наприклад, «Порівняльний переклад твору Л. Керола «Аліса в країні чудес», «Особливості перекладу творів

А. Барікко українською мовою», «Переклад українських реалій італійською мовою на матеріалі твору М. Коцюбинського «Тіні забутих предків», «Європейський літературний авангард: особливості перекладу творів Г. Аполінера», «Особливості перекладу розмовної лексики на матеріалі італійських блогів», «Відтворення італійських фемінітивів українською мовою на матеріалі публікацій журналу «Vogue»» тощо).

Протягом місяця після затвердження теми кваліфікаційної роботи розробляється та узгоджується з науковим керівником та (або) консультантом (за потреби) План виконання кваліфікаційної роботи, який затверджується завідувачем кафедри. План може корегуватися, про що робляться відповідні записи у затвердженому варіанті.

Важливим є дотримання основних вимог щодо наукового рівня кваліфікаційної роботи, її змісту, структури, форми викладення матеріалу, а також оформлення.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У кваліфікаційній роботі необхідно стисло, логічно та аргументовано представляти зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології.

Обсяг кваліфікаційної роботи повинен становити 90 тис. - 120 тис. знаків (з урахуванням цифр, символів тощо) / **60-80 сторінок**.

Кваліфікаційна робота, як правило, складається зі:

- вступу,
- основної частини, поділеної на розділи та підрозділи,
- висновків,
- списку використаних джерел,
- додатків (якщо вони потрібні).

Незалежно від обраної теми, структура кваліфікаційної роботи має бути такою:

- титульний аркуш (Додаток 3);
- план виконання кваліфікаційної роботи (Додаток 2);
- зміст (Додаток 4);
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ;
- основна частина, яка складається з декількох розділів (2-3). Розділи у свою чергу поділяються, як правило, на підрозділи, що розкривають теоретичні та практичні аспекти означеної в роботі проблеми. Кожен розділ може складатися з 2-4 підрозділів. Після кожного розділу мають бути сформульовані висновки;
- загальні висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Титульний лист кваліфікаційної роботи містить:

- найменування закладу вищої освіти, факультету та випускової кафедри;
- прізвище, ім'я, по батькові автора;
- тема роботи;
- шифр спеціальності, назва освітньої програми;
- науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника, рецензента;
- місто і рік (Додаток 3).

Зміст подають на початку наукової роботи. Він містить найменування і номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів і пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел тощо. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Приклад змісту наведено у Додатку 4.

Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів.

Якщо в науковій роботі вжита специфічна термінологія, а також використані маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їхній перелік може бути представлений у роботі у вигляді окремого списку, що розміщують перед вступом. Перелік необхідно друкувати двома колонками, у яких ліворуч приводять, наприклад, скорочення, праворуч – детальну розшифровку скорочень. Якщо в науковій роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення тощо повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їхню розшифровку приводять у тексті при першому згадуванні.

У **вступі** розкривається сутність і стан розробки наукової проблеми, до якої звертається здобувач, формулюються мета та завдання дослідження, здійснюється обґрунтування необхідності подальших розвідок, аналізується джерельна база. Обсяг вступу кваліфікаційної роботи – 3-6 сторінок. Він повинен мати певну структуру, обумовлену науковою логікою:

- актуальність теми;
- визначення об’єкту та предмету дослідження;
- ступінь її вивченості в спеціальній науковій літературі;
- визначення мети та завдань дослідження;
- огляд джерельної бази дослідження;
- характеристика методології дослідження;
- практичне значення отриманих результатів, їх апробація, публікації тощо.

Обґрунтування актуальності роботи – обов'язкова вимога до будь-якої кваліфікаційної роботи. Висвітлення актуальності повинно бути небагатослівним. Достатньо в межах однієї сторінки показати теоретичне і практичне значення розробки теми дослідження.

Об'єкт дослідження – це явище, процес або суспільні відносини, які зумовлюють проблему і обрані автором для вивчення.

Предмет дослідження міститься у межах об'єкта. Він лише вказує на суттєві зв'язки та відносини, властивості, аспекти, функції, які є визначальними для даного дослідження. Предмет визначає тему дослідження, також він віддзеркалюється у самій назві роботи.

Для того, щоб проаналізувати стан дослідження з обраної теми, складається короткий огляд літератури, завдяки якому робиться висновок, що обрана тема потребує подальшої розробки. Мета повинна відображати кінцеві прогнозовані результати дослідження.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також його кінцевим результатом і шляхами його досягнення.

Для досягнення поставленої мети дослідження здобувач визначає послідовне виконання відповідних **завдань**. Мета роботи конкретизується через низку відповідних **завдань**: вивчити, описати, встановити, вдосконалити, розвинути, обґрунтувати, розробити тощо. Завдання повинні формулюватися точно і конкретно, оскільки їх вирішення повинно скласти зміст розділів кваліфікаційної роботи.

Об'єкт, предмет і мета повинні бути логічно взаємоузгоджені і пов'язані між собою і темою кваліфікаційної роботи.

Важливим етапом дослідження є вибір **методів дослідження**. Вони використовуються як інструмент, завдяки якому досягається обрана мета у роботі. Здобувач при написанні кваліфікаційної роботи повинен вибирати та використовувати ті методи, за допомогою яких можлива реалізація поставлених у дослідженні завдань.

Практичне значення отриманих результатів. Подаються відомості про практичне застосування одержаних результатів дослідження або рекомендації щодо їх використання.

Особистий внесок автора. У випадку використання у кваліфікаційній роботі ідей чи розробок, що належать співавторам, разом з якими були написані наукові праці, підготовлені доповіді і виконані спільні дослідження, здобувач повинен відзначити цей факт у магістерській роботі з обов'язковою вказівкою конкретного особистого внеску.

Апробація результатів роботи. Зазначається, на яких конференціях, семінарах тощо доповідалися результати дослідження.

Публікації. Наявність публікацій, що є підтвердженням апробації результатів наукового дослідження є обов’язковою умовою допуску до захисту кваліфікаційної роботи. Зазначається кількість статей у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій опублікованих за результатами магістерської роботи. Обов’язковою вимогою до списку публікацій з теми кваліфікаційної роботи є наявність однієї статті в українському фаховому виданні або виданні, включеному до міжнародних наукометричих баз (можливе співавторство з науковим керівником).

Основна частина повинна відповідати наступним вимогам:

- в основній частині, поділеній на окремі розділи, розкривається зміст теми дослідження. У кожному розділі повинна бути завершеність змісту, головна ідея, а також тези,

підтверджені покликаннями на джерела, думки різних авторів, результати анкетування, експерименту, аналітичних даних, практичного досвіду тощо;

- думки мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї;
- кожний висновок повинен логічно підкріпляти попередній, інакше текст втратить свою єдність. До кожного розділу роботи необхідно зробити висновки, а по закінченні роботи формулюються загальні висновки до всієї роботи в цілому;
- основна частина кваліфікаційної роботи складається, як правило, з 2-3 розділів. Зміст розділів повинен відповідати темі кваліфікаційної роботи та повністю її розкривати. Назва розділів не повинна збігатися з назвою всієї роботи. Матеріал у розділах повинен викладатись логічно, лаконічно та аргументовано та відповідати вимогам, які пред'являються до кваліфікаційних робіт.

Загальні висновки. Логічним завершенням кваліфікаційної роботи є загальні висновки. Головна їх мета – підсумки проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням. Також рекомендовано формулювати висновки до кожного розділу кваліфікаційної роботи.

У висновках необхідно зазначити не тільки те позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, а й недоліки та проблеми практичного характеру, а також конкретні рекомендації та пропозиції щодо їх усунення. У висновках потрібно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів дослідження, викласти рекомендації з вирішення проблеми, скласти пропозиції щодо вдосконалення підходу до проблеми, яка досліджується.

У стислій формі, в логічній послідовності викладаються зроблені автором узагальнення – висновки конкретного характеру, які повинні бути покладені в основу доповіді при захисті кваліфікаційної роботи перед ЕК. Крім того, висновки не повинні носити характер анотацій. Кваліфікаційна робота, окрім загальних висновків, повинна містити пропозиції теоретичного і практичного характеру. Крім пропозицій, у кваліфікаційній роботі на основі висновків, зроблених за результатами якісного або кількісного аналізу, повинно бути зроблено підтвердження або спростування гіпотези (гіпотез), висунутих у ній (за наявності).

Основна вимога до заключної частини – не повторювати змісту вступу, основної частини роботи і висновків, зроблених по розділах. Обсяг висновків, як правило, складає 3-4 сторінки.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота повинна бути набрана на комп'ютері. Робота виконується на білому папері формату А4 (210х297 мм).

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Ілюстрації мають бути чорно-білого кольору.

Друкування тексту – за допомогою комп'ютера здійснюється через 1,5 міжрядкових інтервали, 14 кегль, шрифт Times New Roman.

Поля: ліве – 30 мм; праве – 15 мм; верхнє, нижнє – 20 мм.

Заголовки розділів пишуть по центру симетрично тексту великими літерами. Заголовки підрозділів – по центру симетрично тексту малими літерами (крім першої). Переноси слів у заголовках не допускаються. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з 2-х або більше речень, їх відділяють крапкою. Відстань між заголовком та текстом – 2 інтервали. Заголовки підкреслювати не рекомендується.

Кожний розділ слід починати з нового аркуша (сторінки). Підрозділи починають з відступом від попереднього тексту на 1 інтервал на тій самій сторінці.

Нумерація. Сторінки кваліфікаційної роботи нумерують арабськими цифрами, але на титульному аркуші, на аркуші зі змістом роботи, на Плані виконання кваліфікаційної роботи, на додатках номери не ставляться. Нумерація сторінок починається зі сторінки, на якій розміщується Вступ. На сторінках номер ставлять у правому верхньому куті. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, далі з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами. Підрозділи нумерують у рамках кожного розділу (нумерація складається з двох чисел, відокремлених крапкою).

Ілюстрації, таблиці, графіки. Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми) і таблиці необхідно представляти в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, чи на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, що розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, представлених у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Рис. 1.2.» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщають послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі представлена одна ілюстрація, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, представлених у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщають напис «Таблиця» із вказівкою її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Таблиця 1.2.» (друга таблиця першого розділу). Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. При переносі частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» та її номер вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці. Наприклад: «Продовження табл. 1.2.».

Примітки до тексту і таблиць, у яких указують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад: Примітки: 1....

2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Загальні правила посилання.

При написанні кваліфікаційної роботи здобувач повинен обов'язково покликатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали чи окремі результати. Використовуючи в кваліфікаційній роботі ідеї і розробки, що належать також і співавтору, разом з яким були написані наукові праці, підготовлені доповіді і виконані спільні дослідження, здобувач повинен відзначити цей факт у своїй роботі. У випадку виявлення факту плагіату, тобто використання запозиченого матеріалу як новизни свого дослідження, кваліфікаційна робота знімається з розгляду без права її повторного захисту.

Покликання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Для підтвердження власних аргументів, покликання на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити **цитати**. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул.

Покликання в тексті кваліфікаційної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «...у працях [1-7]...». Якщо в тексті роботи необхідно зробити покликання на складову частину або на

конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити покликання у виносках, при цьому номер покликання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад: Цитата в тексті: «... У сучасних умовах стрімкого розвитку нових технологій саме інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення прогресивних структурних зрушень в економіці [26, с. 99]».

Відповідний опис у переліку посилань:

26. Дергачова В. В. Шляхи підвищення впливу іноземних інвестицій на конкурентоспроможність українських підприємств. *Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект*. Донецк: Донеччина, 2001. С. 99 – 102.

Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне покликання. Загальні положення та правила складання».

Відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне покликання. Загальні положення та правила складання» за місцем розташування в документі розрізняють такі бібліографічні покликання: внутрішньотекстове; підрядкове; позатекстове. В кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти використовується позатекстове бібіліографчне покликання.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Додатки нумеруються арабськими цифрами (Додаток 1, Додаток 2, Додаток 3 і т.п.) на кожному окремому додатку. Послідовність вміщення додатків визначається порядком появи посилань на них у тексті роботи.

Додатки також можна позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, Є, Ї, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б тощо. Один додаток позначається як додаток А. При оформленні додатків окремою частиною на титульному аркуші під назвою кваліфікаційної роботи друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ». До додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повного сприйняття кваліфікаційної роботи:

- зразки анкет, опитувальних листів та ін.;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- ілюстрації допоміжного характеру;
- інструкції та методики, розроблені в процесі виконання роботи.

ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

До публічного захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі, які виконали навчальний план, успішно пройшли попередній захист кваліфікаційної роботи.

Попередній захист проводиться, як правило, за місяць до дати захисту.

Рішення про допуск до захисту приймається на засіданні кафедри на підставі результатів попереднього захисту. Витяг з протоколу засідання кафедри з обґрунтуванням цього рішення подається у деканат відповідного факультету.

З метою визначення якості та ступеня готовності до захисту кваліфікаційної роботи кафедра організовує попередній захист з обов'язковою презентацією здобувачем основних положень дослідження, обговоренням поточної перевірки на дотримання академічної доброчесності.

Процес підготовки кваліфікаційної роботи систематично контролює науковий керівник, виконання завдань кваліфікаційної роботи заслуховуються на засіданнях кафедри (1 раз на семестр).

Науковий керівник перевіряє на відповідність встановленим вимогам оформлення кваліфікаційної роботи, здійснює поточні та остаточні перевірки на дотримання академічної доброчесності відповідно до «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів МДУ» та надає відгук (додаток 7), в якому зазначається:

- актуальність дослідження;
- обґрунтування використаних методів дослідження;
- рівень використання набутих у процесі навчання теоретичних знань при виконанні дослідження;
- вміння самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми; логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки;
- повнота розкриття теми;
- недоліки роботи та зауваження;
- дотримання академічної доброчесності;
- рекомендація до захисту.

Кваліфікаційна робота обов'язково підлягає перевірці на плагіат за допомогою спеціалізованих сервісів відповідно до «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів МДУ», а також має бути оприлюднена не пізніше, ніж за 5 днів до захисту.

Кваліфікаційна робота обов'язково повинна мати рецензію. Рецензія повинна бути завірена в установленому порядку. При рецензуванні кваліфікаційної роботи рекомендується визначати:

- новизну постановки і розроблення проблеми;
- використання наукових методів дослідження;
- аргументованість висновків і обґрунтованість пропозицій;
- вміння здобувача освітнього ступеня магістра, чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;
- недоліки та зауваження щодо змістовної частини роботи, оформлення;
- висновок щодо рекомендації до захисту із зазначенням оцінки за прийнятою шкалою оцінювання знань.

Негативний письмовий відгук наукового керівника або негативна рецензія щодо змісту кваліфікаційної роботи та отриманих результатів дослідження не є підставою недопущення до захисту.

Відповідно оформлена кваліфікаційна робота (разом із відгуком та рецензією) реєструється на кафедрі. Здобувач не має права вносити зміни у кваліфікаційну роботу після її реєстрації. Прийнята до захисту робота, підписана кваліфікаційним електронним підписом, підлягає оприлюдненню **до захисту** в машинозчитувальному форматі з постійним вільним доступом без аутентифікації, з урахуванням встановлених законом обмежень.

Процедура захисту включає:

- доповідь здобувача про зміст роботи (до 10 хвилин);
- запитання до автора роботи;
- виступ рецензента або оголошення рецензії (у разі відсутності рецензента);
- відповіді здобувача на зауваження рецензента.

Доповідь повинна містити: обґрунтування актуальності теми, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, методи, які були використані у ході дослідження, основні результати дослідження.

Захист кваліфікаційної роботи здійснюється з використанням необхідного ілюстративного матеріалу, презентацій тощо. Кількість примірників ілюстративного матеріалу повинна відповідати кількісному складу ЕК (якщо захист відбувається оффлайн).

Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також на запитання представників ЕК, які були поставлені у ході захисту.

При оцінюванні захисту кваліфікаційної роботи ЕК бере до уваги такі показники:

- якість кваліфікаційної роботи загалом (творчий характер, вміння автора аналізувати теоретичний матеріал, обґрунтованість сформульованих практичних рекомендацій);
- самостійність у розробці проблеми;
- якість оформлення кваліфікаційної роботи (науковий стиль викладу, грамотність, бібліографія);
- рівень виступу здобувача (чіткість у формулюванні актуальності, мети і завдань роботи, вміння зробити правильні висновки, культура мовлення);
- відгук керівника і оцінку роботи рецензентом.

Оцінювання результатів захисту випускних кваліфікаційних робіт здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань.

Шкала оцінювання параметрів виконання і захисту кваліфікаційної роботи

100- бальна шкала	**ЕКТС**	**Національна шкала**	**Визначення**
90 – 100	A	відмінно	- виконав роботу на високому науково-теоретичному рівні, що відбиває глибокі теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності; - оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематичного викладу, формулювання висновків; - показав критичне ставлення до джерел і літератури, увів елементи наукової новизни, сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації; - з дотриманням вимог держстандарту оформив роботу; - написав роботу грамотно, не допускаючи орфографічних, пунктуаційних і стилістичних помилок;

			- на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, твердо і впевнено відповів на запитання членів комісії.
82 – 74	B C	дуже добре добре	- виконав роботу на належному науковотеоретичному рівні, що відбиває достатні теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності; - оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, систематичного викладу, формулювання висновків, допустив незначні порушення логічності й систематичності викладу; - показав критичне ставлення до джерел і літератури, сформулював окремі практичні рекомендації; - з дотриманням вимог держстандарту оформив роботу; - написав роботу грамотно, допускаючи поодинокі орфографічні, пунктуаційні стилістичні помилки; - на захисті продемонстрував гарні знання теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.
73 – 60	D, E	задовільно	- виконав роботу на належному науковотеоретичному рівні, що відбиває теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності; - оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, систематичного викладу, формулювання висновків, але допускає порушення логічності й

			систематичності викладу, некритичного ставленнядо документів і матеріалів; - робота носить головним чином компілятивний характер, відсутні елементи наукової новизни, нечітко сформульовані або відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації; - допустив низку помилок під час оформлення роботи та її науково-довідкового апарату з відхиленням від вимог держстандарту; - написав роботу українською літературною мовою, але допустив у ній велику кількість русизмів, орфографічних, пунктуаційних і стилістичних помилок; - на захисті продемонстрував неглибокі знання теми дослідження, не зумів відповісти на окремізапитання членів комісії.
менше 60	F	незадовільно	- випускник допущений до захисту кваліфікацій-ної роботи, абсолютно в ній не орієнтується, не може відповісти на жодне запитання членів комісії або виявиться, що **робота є плагіатом**.

Здобувачу, який не захищав кваліфікаційну роботу у визначений графіком термін з поважних, підтверджених документально причин, захист роботи може бути перенесений. Після розгляду заяви ректором і прийняття позитивного рішення готується проєкт наказу про захист кваліфікаційної роботи за індивідуальним графіком.

Здобувачі, не допущені до захисту кваліфікаційних робіт, як і ті, що отримали незадовільні оцінки, відраховуються з університету з отриманням академічної довідки і правом одноразового повторного захисту роботи (з наступного навчального року) протягом трьох років після відрахування з МДУ (у період роботи, згідно з затвердженим графіком Екзаменаційної комісії).

Після поновлення здобувача для захисту кваліфікаційної роботи на першому засіданні кафедри приймається рішення, чи може здобувач подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему.

Поновлення до складу здобувачів МДУ для повторного захисту кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи

Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті, Положення про переведення, поновлення та вступ на паралельне навчання та Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в Маріупольському державному університеті.

НОРМАТИВНІ ТА МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19

2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18

3. Закон України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20

4. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20

5. Стандарт вищої освіти магістра за спеціальністю 035 Філологія. Наказ МОН від 20.06.2019 № 871. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf

6. Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в МДУ. Протокол Вченої ради від 20.06.2024 № 13; наказ МДУ від 20.06.2024 № 85. URL: https://mu.edu.ua/storage/MSU/Ucheb/normativnye/2024/polozhennja_pro_kvalifikacijni_roboti_zdobuvachiv-2024.pdf

7. Положення про організацію освітнього процесу в МДУ. Протокол від 25.06.2025 № 11; наказ від 25.06.2025 № 69. URL: https://mu.edu.ua/storage/MSU/Ucheb/normativnye/2025/polozhennja_pro_organizaciju_osvitnogo_procesu-2025.pdf

8. Академічна доброчесність МДУ; нові проєкти на сторінці громадського обговорення. Статус і реквізити уточнюють за рішеннями МДУ. URL: https://mu.edu.ua/public-discussion

9. Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії МДУ. Протокол від 20.06.2024 № 13; наказ № 85. URL: https://mu.edu.ua/storage/MSU/Ucheb/normativnye/2024/polozhennja_pro_ek-2024.pdf

10. МОН України. Штучний інтелект у закладах вищої освіти: рекомендації. 29.04.2025. URL: https://mon.gov.ua/news/shtuchnyi-intelekt-u-zakladakh-vyshchoi-osvity-rekomendatsii-dlia-vykladachiv-studentiv-i-pratsivnykiv-zvo

ДОДАТКИ

Додаток 1. Зразок заяви на затвердження теми кваліфікаційної роботи

В.о. завідувача кафедри романо–германської філології
ст. викл. Поклад Т.М.
здобувач_а вищої освіти
ОПП «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова»
факультету іноземних мов
другого (магістерського) рівня вищої освіти
заочної форми навчання
_____
(*ПІБ здобувача*)

заява.

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи: «_____» та призначити науковим керівником (к. н., доцента) _____

ПІБ, науковий ступень, звання, посада).

Дослідницьке питання / проблема _____

Мови й напрям перекладу або мови зіставлення _____

Орієнтовний матеріал дослідження _____

«____» _____ 20__ р. Підпис

Візи:

- *наукового керівника*
- *гаранта ОП*

Додаток 2. Календарний план виконання кваліфікаційної роботи

Здобувач _____ Тема _____
Науковий керівник _____
План є робочим інструментом організації дослідження. Строки встановлюють за календарем кафедри та індивідуальною освітньою траєкторією.

Етап і результат	Дата	Відмітка
Заява, погодження й затвердження теми	_____	_____
Пошук і критичний огляд джерел	_____	_____
Узгодження об’єкта, предмета, мети та методів	_____	_____
Формування і опис корпусу	_____	_____
Пілотний аналіз та уточнення категорій	_____	_____
Теоретичний і методичний розділи	_____	_____
Аналітична частина й перевірка підрахунків	_____	_____
Висновки, практичний результат, додатки	_____	_____
Апробація і фактичні публікації	_____	_____
Перевірка доброчесності, попередній захист	_____	_____
Доопрацювання, відгук і рецензування	_____	_____
Реєстрація, КЕП, оприлюднення, захист	_____	_____

Здобувач _____ Науковий керівник _____ Дата _____

Додаток 3. Зразок оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАФЕДРА РОМАНО–ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

До захисту допустити:
В.о. завідувача кафедри РГФ
_____ Поклад Т.М.
«___» _____20__р.

«ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ»

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності В11 Філологія
освітньо-професійної програми
«Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова»
Іванової Тетяни Іванівни

Науковий керівник: Іванов Іван Петрович
кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо–германської філології

Рецензент: Андрущенко Світлана Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романських мов Азовського морського інституту

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою_____
Секретар ЕК_____
«___» _____201___ р.

Київ – 20__

Додаток 4. Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ВСТУП..... 4

РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ..... 20

1.1. Назва підрозділу..... 20

1.2. Назва підрозділу..... 27

1.3. Назва підрозділу..... 39

Висновки до розділу 1..... 46

РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ..... 53

2.1. . Назва підрозділу..... 53

2.2. . Назва підрозділу..... 64

2.3. . Назва підрозділу..... 72

Висновки до розділу 2..... 84

РОЗДІЛ 3 НАЗВА РОЗДІЛУ..... 94

3.1. Назва підрозділу..... 94

3.2. Назва підрозділу..... 98

3.3. Назва підрозділу 107

Висновки до розділу 3..... 109

ВИСНОВКИ..... 110

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ..... 111

ДОДАТКИ..... 120

Додаток 5. Приклад оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел

ПРИКЛАДИ	
Один автор	Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: «Нова Книга», 2003. 448 с. Rowling J. K. Harry Potter and the Philosopher's Stone. Bloomsbury, 2004. 298 p.
Два автори	Карабан В., Мейс Дж. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську: посібник-довідник. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с.
Три автори	Гребінник Г. Ю. Дідович Г. І, Комова Г. В. Анотування та реферування англійською мовою загальнонаукової та фахової літератури. Харків: НТУ «ХПІ», 2010. 192 с.
Чотири і більше авторів	Renzi L., Salvi G., Cardinaletti A., Rossi D. Grande grammatica italiana di consultazione. Bologna: Il Mulino, 2001. 644 p. Сучасна українська мова / А. В. Петров та ін. Київ, 2002. 319 с. Grammatica dell'italiano antico / G. Salvi et. al. Bologna: Il Mulino, 2010. 1745 p.
Автор(и) та редактор(и)/ упорядник(и)	Іванова Л. М. Теорія і практика перекладу. Конспект лекцій. Методичні вказівки для аудиторних занять / упоряд. Л. О. Бєкрєшева. Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2006. 96 с. Lefevere A. Translation/History/Culture / ed. A. Lefevere. New York & London: Routledge, 1992. 200 p.
Автор(и) та перекладач(і)	Ролінґ Дж. К. Гаррі Поттер та філософський камінь / ред.: П. Таращук, І. Малкович; пер. В. Морозов. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2004. 120 с.
Без автора	Інтонація, як мовний засіб вираження думки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 верес. 2016 р. Київ: Київськ. нац. лінгв. ун-т. 2016. 238 с. Twenty-four hours a day. Miami, FL: BN Publishing, 2010. 400 p.
Багатотомні видання	Вступ до мовознавства: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Стасюк, В. Я. Тараненко. 4-те вид., переробл. і допов. Харків, 2010. Т. 1. 456 с. Storia della civiltà europea: 50 vol. / a cura di E. Umberto. Encyclomedia Publishers, 2017. Vol. 8. 1800 p.
Автореферати дисертацій	Бережна М. В. Ономастикон романів Дж. К. Ролінґ циклу «Гаррі Поттер» в українському та російському перекладах: автореф. дис. … канд. філ. наук: 10.02.16 / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2009. 20 с.
Дисертації	Бережна М. В. Ономастикон романів Дж. К. Ролінґ циклу «Гаррі Поттер» в українському та російському перекладах: дис. … канд. філ. наук: 10.02.16. Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2009. 229 с.

	Brown B. Metaphor and agency in the English-Italian translation of texts in the social sciences: Doctoral dissertation. University of Newcastle. Newcastle upon Tyne. 2015. 340 p.
Розділ книги	Тануш В. Я. Особливості перекладу власних навз. *Тануш В. Я. Теорія та практика перекладу*. Харків:, 2010. С. 221 – 229. O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. *Gender issues across the life cycle* / ed. B. R. Wainrib. New York, NY: Springer, 1992. P. 107 –123.
Тези, доповідь	Гавенко О. С. La componente emotiva nella traduzione della poesia. *Актуальні проблеми міжкультурної комунікації, перекладу та порівняльних студій*: збірник матеріалів міжвузівського круглого столу (Маріуполь, 30 вересня 2016 р.) / за заг. ред. С. В. Шепітько. Маріуполь: МДУ, 2016. С. 47-51. Wu C. K., Makhlouf M. M. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. *Light Metals 2011*: Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February – 3 March, 2011. Hoboken, NJ: Wiley, 2011. P. 834–836.
Стаття	Корунець І. В. Принципи і способи передачі українських особових і географічних назв англійською мовою. *Мовознавство*. 1993. №3 (159), С. 150-155. Nida E. The Nature of Dynamic Equivalence in Translating. *Babel Babel:* International Journal of Translation. 2000. Vol. 3, No. 9. P. 99-103.
Рецензії	Буков О. [Рецензія]. *Український філологічний журнал*, 2016. № 1. С. 217–219. Рец. на кн.: Сидорова А. І. Відтворення стилістичних засобів у перекладі дитячої художньої літератури. Черкаси, 2015. 112 с. Csikos R., Garcia E., Worley R. Book Reviews. *Journal of Criminal Justice Education*. 2010. Vol. 21, No. 1. P. 93–99. Review of the book: Beck E., Britto S., Andrews A. In the shadow of death: Restorative justice and death row families. Oxford, NY: Oxford University Press, 2007. 336 p.
Електронні ресурси	Основні методи автоматизованого реферування URL: http://uadocs.exdat.com/docs/index-140602.html (дата звернення 14.11.2017). Králová J. La traduzione dei nomi propri. URL: http://www.trad.it/525/ (дата звернення 14.11.2017). Ролінґ Дж. К. Гаррі Поттер та філософський камінь / ред.: П. Таращук, І. Малкович; пер. В. Морозов. Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2004. 120 с. URL: http://www.e-

	reading.club/bookreader.php/1000021/Roling_Dzhoan_-_Garri_Potter_i_filosofskiy_kamin.html (дата звернення 14.11.2017).
Законодавчі та нормативні документи	Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с. Case of Benham v. The United Kingdom (Application no. 19380/92): Judgment European Court of Human Rights, 10 June 1996. URL: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57990 (Last accessed: 17.03.2017).

Приклад

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Králová J. La traduzione dei nomi propri. URL: http://www.trad.it/525/ (дата звернення 14.11.2017).
2. Nida E. The Nature of Dynamic Equivalence in Translating. *Babel Babel:* International Journal of Translation. 2000. Vol. 3, No. 9. P. 99 – 103.
3. Storia della civiltà europea: 50 vol. / a cura di E. Umberto. Encyclomedia Publishers, 2017. Vol. 8. 1800 p.
4. Вступ до мовознавства: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Стасюк, В. Я. Тараненко. 4-те вид., переробл. і допов. Харків, 2010. Т. 1. 456 с.
5. Корунець І. В. Принципи і способи передачі українських особових і географічних назв англійською мовою. *Мовознавство.* 1993. №3 (159), С. 150 – 155.

Додаток 6. Відгук керівника та рецензія на кваліфікаційну роботу

Орієнтовна структура відгуку керівника

ВІДГУК

керівника на кваліфікаційну роботу

здобувача_____

Тема кваліфікаційної роботи_____

Науковий керівник_____

Актуальність теми _____

_____

_____

Об'єкт дослідження_____

_____

_____

Характеристика теоретичного рівня, наявності самостійних розробок та практичної значимості роботи _____

_____

_____

Зауваження та недоліки_____

_____

_____

Загальний висновок керівника _____

_____

_____

_____

Науковий керівник _____ «_____» _____ 20__ р.

Кваліфікаційна робота переглянута.

Здобувач_____ допускається до захисту кваліфікаційної роботи в Екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри романо–германської філології

_____ _____

ПІБ (підпис)

Орієнтовна структура рецензії

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

здобувача освітнього ступеня «Магістр»

_____

(ПІП)

Спеціальність В11 Філологія

Освітня програма «Перекладознавчі студії: італійська мова та культура, англійська мова»

На тему_____

_____

Актуальність теми та новизна постановки і розроблення проблеми

_____

_____

Обґрунтованість методів, добору та аналізу матеріалу дослідження

_____

_____

Самостійність розробки, результати і пропозиції автора

_____

_____

Аргументованість висновків та практична значимість роботи

_____

_____

Науковий стиль, грамотність, оформлення роботи та посилань

_____

_____

Зауваження та недоліки

_____

_____

Загальний висновок щодо відповідності роботи вимогам та рекомендація щодо захисту

_____

_____

Рекомендована оцінка _____
(за шкалою, прийнятою в МДУ)
Рецензент _____
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

_____

Підпис _____ «_____» _____ 20___ р.

Додаток 7. Мова та стиль наукового дослідження

Наукове дослідження у вищій школі є, насамперед, кваліфікаційною роботою, тому значну увагу слід звернути на мовностилістичний аспект роботи. Мета наукового мовлення полягає в тому, щоб систематично і об'єктивно викласти певні наукові проблеми, питання. Основна увага звертається на логіку і точність викладу, від яких залежить рівень інтелектуальності наукових висловлювань. Звідси, для наукового тексту характерним є змістовна лаконічність, завершеність логічних зв'язків, цілісність та послідовність розвитку думки. На рівні цілого тексту визначальними характеристиками наукового тексту є: ***цілеспрямованість; відсутність емоційно забарвлених елементів мови; наявність точних висловлювань; наявність спеціальної термінології, яка в лаконічній формі дає розгорнуті визначення або змістовні дефініції явищ, процесів, понять.***

Науковий стиль характеризується певними мовностилістичними рисами. Так, на лексичному й фразеологічному рівнях слід відзначити такі стилетворчі особливості: використання спеціальних лінгвістичних ***(лексема, морфема, денотат, синтаксична конструкція*** **та ін.)** та загальнонаукових термінів ***(аналіз, синтез, систематизація, класифікація*** **та ін**.), іншомовних слів та словосполучень; вживання слів у прямому значенні, переважання іменної лексики; частотне вживання віддієслівних іменників ***(виникнення, формування, вживання*** **та ін.**), дієприкметникових, дієприслівникових, прикметникових зворотів. Одна із істотних рис наукового стилю полягає у використанні значної кількості спеціальних лексичних засобів, що слугують для вираження певних смислових відношень між елементами наукової інформації:

- причини і наслідку, умови і наслідку **(*проте; однак, тому що, звідси, в (у) наслідок цього, в (у) результаті, в (у) залежності від, у зв'язку з цим, згідно з, відповідно до, за таких умов, за такої умови, через, якщо (ж,), то це свідчить про, вказує на, засвідчує, дає можливість, дозволяє, сприяє, має значення тощо*)**;
- часова співвіднесеність і порядок викладення інформації **(*спочатку/ насамперед/ у першу чергу з'ясуємо, передусім зазначимо, наступним кроком у дослідженні, одночасно, у той же час, поряд із цим, в подальшому, у наступному, останнім часом, насамкінець*** **тощо**);
- всебічний розгляд об'єкта (з точки зору типовості, конкретності, сутності тощо) **(*з точки зору, в цьому розумінні, взагалі, зокрема, як правило, у тому числі, в основному, з одного боку, з іншого боку, крім того, окрім, у контексті, за концепцією*** **тощо)**;
- зіставлення і протиставлення інформації ***(однак, проте, також, так само, як і;***

як..., так і ...; порівняно, у протилежність, на противагу, навпаки, аналогічно, таким же чином, разом із тим **тощо***);*

- виокремлення частин висловлювання ***(головне, зупинимося на головному, необхідно зазначити, маємо підкреслити (зазначити), слід мати на увазі, треба врахувати, характерно, що...*** **тощо)**;
- доповнення, уточнення інформації ***(крім того, більше того, до речі, між іншим, головним чином, особливо, точніше, у тому числі, а саме*** **тощо);**
- зв'язок з попередньою інформацією (**як** ***було сказано/ показано/ зазначено/ встановлено/ одержано/ виявлено/ з'ясовано; як свідчать дані; на підставі даних з таблиці/ діаграми виходить/ можна встановити; як видно із таблиці; як зазначено у таблиці/ схемі; як (уже) вказувалося вище/ зазначалося раніше/ підкреслювалося, вище(нижче); вище йшлося про; у зв'язку з цим; у зв'язку з вище викладеним; названий, останній, попередній, відповідний, вищеописаний, вищевказаний, вищенаведений, виведений, доведений, класифікований, завершений, описаний, перерахований, розглянутий, сформульований, установлений, аналогійний, схожий, подібного типу, розглядуваний; той, що аналізується*** **тощо)**;
- об'єктивна оцінка інформації ***(природно, само собою зрозуміло, безперечно, безсумнівно, очевидно, навряд чи, начебто, у дійсності, насправді, дійсно, правда, точніше, зрозуміло, швидше за все, на перший погляд, зрештою, дослідження показало, аналіз підтвердив*** **тощо)**;
- ілюстрація зазначеного ***(наприклад, так, як приклад, прикладом може слугувати, проілюструємо яскравими прикладами, розглянемо приклад, про що можна судити за, продовжимо ілюструвати, проаналізуємо типові приклади, унаочнимо*** **тощо)**.

Використання вищенаведених лексичних одиниць сприяє логічному представленню думки, запобігає хибним повторам, допомагає уникати висловів, що не стосуються наукового дослідження, скеровує хід думки, дотримуючись правил ведення наукового пошуку відповідно до розділів дослідження.

Інші мовні/мовленнєві стандарти-кліше, що також можуть бути використані в науковій роботі:

1. МОТИВАЦІЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ І ВАЖЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ.

Проблема: - перебуває в центрі уваги...

- заслуговує на особливу увагу...
- посідає важливе місце...

- є актуальною...
- давно є на часі...
- цілком є на часі...
- відноситься до найактуальніших...
- цілком не є вирішеною...
- є малорозробленою, недослідженою...
- є дискусійною, не досить розробленою...
- фрагментарно висвітлювалася в...
- не була об'єктом спеціального вивчення...

Важливо: - дослідити...

- описати (здійснити опис)...
- узагальнити...
- вивчити...
- встановити...
- пояснити...
- систематизувати...
- охарактеризувати (дати характеристику)...
- класифікувати...
- визначити...
- підсумувати...
- проаналізувати...
- з'ясувати...
- розробити...
- здійснити експеримент...
- простежити...
- укласти...
- виявити...
- експериментально перевірити...

2. ІСТОРІЯ І СУЧАСНИЙ СТАН РОЗРОБКИ ПИТАННЯ В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Прийнято вважати, що...

Загальновідомо, що...

Є думка, що...

На думку (кого?) ..., ...

Згідно з точкою зору..., ...

Відповідно до концепції...

Як уважає (вважають) ..., ...

Існуючі точки зору з цього питання можна класифікувати таким чином...

Дослідженням цієї проблеми займалися...

Цих поглядів дотримується (дотримуються)...

Гіпотезу (передбачення) про ... висунув (розробив)...

Початок напряму (тенденції) покладено...

Нову концепцію (ідею, гіпотезу, теорію тощо) розроблено...

Останнім часом дослідження з...

Згідно з даними...

Як показують новітні дослідження в галузі...

У контексті сучасної парадигми досліджень...

Сучасна лінгвістика демонструє зростаючий інтерес до...

При вивченні ... значну увагу науковці приділяли...

Подальший розвиток досліджень з...

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кваліфікаційну роботу присвячено такому питанню, як...

Мета дослідження полягає в тому, щоб...

Завдання дослідження формулюється (формулюються)...

Метою є встановити (встановлення)...

Метою є визначити (визначення)...

У роботі порівнюється (порівнюються)...

У роботі вивчається (вивчаються)...

У роботі з'ясовується (з'ясовуються)...

Автор розв'язує низку завдань, а саме...

4. ВИКЛАД СУТІ ДОСЛІДЖЕННЯ У РОБОТІ

Є підстави вважати...

Гіпотетично можна стверджувати, що...

Перевіримо запропоновану гіпотезу...

Об'єкт дослідження характеризується такими особливостями...

Об’єкт аналізу має такі специфічні якості, як...

Матеріали здійсненого обстеження дозволяють згрупувати (класифікувати, узагальнити, уточнити, конкретизувати)...

Нами зафіксовано (виявлено, з’ясовано, описано)...

У світлі вищесказаного...

Як уже зазначалося...

На наш погляд...

Необхідно зазначити, що...

З огляду на...

Установлено, що...

Відправною точкою ... у визначенні ... було ...

Поділяючи точку зору ... ми вважаємо...

Беручи до уваги...

З іншого боку...

Передусім...

По-перше...

Аналіз... свідчить про...

Звернення до концепції...

Уявлення про...

Як стверджує...

Наступний приклад є...

Таким чином, виконаний аналіз доводить, що...

Проведене дослідження дає можливість стверджувати, що...

У ході дослідження були проаналізовані...

Результати роботи дають підстави вважати, що...

У центрі нашої уваги...

Під час дослідження виникла необхідність...

Ми встановили...

Як показало наше дослідження...

Як свідчать результати аналізу...

Аналіз мовного матеріалу показав...

Застосування ... методу (аналізу) дало змогу встановити...

5. ВИСНОВКИ, РЕКОМЕНДАЦІЇ, ПРОПОЗИЦІЇ

Таким чином, проведене дослідження (аналіз) підтверджує, що...

Отже, є всі підстави зробити такий висновок...

Як підсумок зазначимо, що...

Дані здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок про...

Відтак, можна впевнено стверджувати, що...

Сформулюємо основні висновки...

Описана в роботі методики дослідження...є ...

Підсумовуючи все сказане, відзначимо...

Підбиваючи підсумки, відзначимо...

Здійснене дослідження дозволяє зробити такі висновки...

Щодо синтаксичних особливостей наукового тексту, передусім слід відзначити своєрідну стрункість і особливий стандарт у побудові речень, що проявляються з одного боку у широкому використанні простих ускладнених речень (з однорідними членами, узагальнюючим словом, з відокремленим членом речення, із вставною чи вставленою одиницею), а з іншого – у тяжінні до складних синтаксичних конструкцій, зокрема до складнопідрядних речень із кількома предикативними частинами.

Додаток 8 Декларація використання ШІ

ДЕКЛАРАЦІЯ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ШІ ТА МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ

Я, _____, повідомляю, що під час підготовки кваліфікаційної роботи системи штучного інтелекту / машинного перекладу:

☐ не використовувалися;

☐ використовувалися в наведених нижче цілях і частинах роботи.

Інструмент / версія / дата _____

Мета використання _____

Частина роботи та використаний результат _____

Методика генерування або посилання на програму / її опис _____

Характерні запити, налаштування й мовна пара _____

Спосіб перевірки результатів і авторського доопрацювання _____

Чи є результати інструмента матеріалом аналізу _____

Заходи щодо захисту даних і конфіденційності _____

Підтверджую самостійність аналізу, наявність належних посилань і достовірність описаного внеску.

Дата _____ Підпис _____

**Опис використаних згенерованих об'єктів подають у самій роботі відповідно до статті 8 Закону № 4742-IX.*